

ZAUJÍMAVÝ NÁLEZ KONÍKA STEPNÉHO *ACRIDA UNGARICA* (HERBST, 1786) V INTRAVILÁNE MESTA NITRA – KRÁTKA SPRÁVA

Ján KOLLÁR

Katedra biotechniky zelene, Fakulta záhradníctva a krajinného inžinierstva, SPU v Nitre,
Tulipánová 7, 949 01 Nitra, email: jankollar82@gmail.com

KOLLÁR, J. 2018. The interesting finding of Nosed Grasshopper *Acrida ungarica* (Herbst, 1786) in Nitra City – short communication. *Entomofauna carpathica*, 30(1): 42-44.

Abstract: In September 2016, one adult female of very rare nosed grasshopper *Acrida ungarica* (Herbst, 1786) was found in Nitra city (Slovakia). It is the northernmost found sample of this species in Slovakia, maybe in Europe as well as. Collected imago has been probably spread by human activity (transport) from southern parts of Slovakia. In 2017, the locality was monitored for occurrence of other individuals, but the presence of adults or nymphs was not recorded. The locality will be monitored for potential occurrence of this rare grasshopper species in future.

Key words: *Acrida ungarica*, grasshopper, Slovakia, Nitra

Koník stepný *Acrida ungarica* (Herbst, 1786) patrí medzi naše najväčšie koníky. Je viazaný na najteplešie lokality, kde obýva piesočnaté stepi. Obľubuje najmä lokality s riedkou vegetáciou. Dospelé jedince sa vyskytujú od júla do októbra. Areál rozšírenia tohto druhu je prevažne v palearktiskej a etiópskej oblasti, v strednej Európe vytvára početnejšie populácie najmä v Maďarsku a Rumunsku (VLK et al. 2014, RÁČZ 1998, IORGU et al. 2008). Vzácne nálezy sú známe aj z Rakúska. Z Maďarska sa zrejme rozšíril na naše územie. Najsevernejšia hranica rozšírenia tohto koníka je práve na južnom Slovensku. Prvý zaznamenaný údaj o jeho výskyte na území bývalého Československa je z roku 1875 (MAŘAN 1952). Na Slovensku je rozšírený poddruh *Acrida ungarica ungarica*. Koník stepný je vedený v červenom zozname rastlín a živočíchov ako zraniteľný a na Slovensku je chráneným druhom európskeho významu (KRIŠTÍN 2001). V súčasnosti môžeme na známych lokalitách Slovenska pozorovať pokles jeho početnosti, čo je spôsobené najmä zarastaním voľných trávnych plôch a prebiehajúcich zmien na vhodných biotopoch (MAJZLAN 2005, KRIŠTÍN et al. 2004).

V septembri v roku 2016 bola nájdená čerstvo uhynutá (zašliapnutá alebo zrazená) dospelá samička koníka *Acrida hungarica* (obr. 1) v Nitre, v časti Chrenová, pri hlavnej cestnej komunikácii (GPS: 48°18'30"N, 18°5'39"E, DFS: 7674d; 138 m n. m.). Je to zrejme najsevernejší nález tohto druhu koníka na Slovensku, zrejme aj v Európe. Po obhliadke lokality neboli pozorované žiadne

iné jedince. Je možné, že imágo bolo importované dopravným prostriedkom z južných regiónov Slovenska.

Obr. 1. Imágo *Acrida ungarica ungarica* (Nitra, IX.2016).

Fig. 1. Imago *Acrida ungarica ungarica* (Nitra, IX.2016).

Na nálezovej lokalite sa vyskytujú voľné trávnaté plochy na ktorých by sa druh mohol vyvíjať, ale nie je to typický piesočnatý a suchý biotop, aký vyhovuje danému druhu. Z tráv prevažuje *Lolium perenne* L., *Poa pratensis* L. a *Alopecurus pratensis* L. Z ostatných taxónov dominujúcich bylinných druhov sú zastúpené *Plantago lanceolata* L., *Achillea millefolium* L. a *Trifolium pratense* L. V blízkosti sa nachádzajú aj väčšie trávnaté plochy, ktoré sa pravidelne kosia. Pôdy na lokalite sú skôr spráše a sprášové hliny, ale sú ovplyvnené bývalou stavebnou činnosťou. Teda väčšina pôd má antropogénny charakter, ktorý je typický pre mestskú krajinu. Je možné, že nájdená samička stihla na lokalite naklásať aj vajíčka, prípadne vyprodukovať aj životaschopné potomstvo. V roku 2017 bola lokalita sledovaná na možný výskyt ďalších jedincov, ale prítomnosť imág ani nýmfm nebola zistená.

POĎAKOVANIE

Tento príspevok vznikol s podporou grantového projektu VEGA 1/0767/17.

LITERATÚRA

- IORGU, I., PISICA, E., PAI, P., LUPU, G. & IUAN, C. 2008. Checklist of Romanian Orthoptera (Insecta) and their distribution by eco-regions. *Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa"* 51: 119-135.
- KRIŠTÍN, A. 2001. Červený (ekozozologický) zoznam rovnokrídlovcov (Orthoptera) Slovenska. In: Baláž, D., MARHOLD, K. URBAN, P. (Eds) *Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska, Ochrana prírody* 20 (Suppl.): 150-153.

- KRIŠTÍN, A., KAŇUCH, P. & SAROSSY, M. 2004. Grasshoppers and crickets (Orthoptera) and mantids (Mantodea) of sand dunes in the Danube lowland (S-Slovakia). *Linzer Biologische Beiträge* 36: 173-286.
- MAJZLAN, O., RYCHLÍK, I., FEDOR, P. 2000. Biodiverzita vybraných skupin hmyzu na pieskoch južného Slovenska. *Rosalia* 15: 155-174.
- MAŘAN, J. 1952. Severní hranice zeměpisného rozšíření druhu *Acrida hungarica* Herbst. a některých dalších teplomilných druhů sarančí v Československu. The Northern Limit of the Geographical Distribution of the Species *Acrida hungarica* (Herbst) and of some other Thermophile Species of the *Acridoidea* in Czechoslovakia. *Časopis Slezského musea v Opavě, Ser. A. 2*: 25-36.
- RÁČZ, I.A. 1998. Biogeographical survey of the Orthoptera Fauna in Central Part of the Carpathian Basin (Hungary): Fauna types and community types. *Articulata* 13: 53-69.
- VLK, R., HOLUŠA, J., KOČÁREK, P., MARHOUL, P. 2014. Saranče uherská (*Acrida ungarica*) v České Republice, p. 217-218. In: BRYJA, J. & DROZD, P. (Eds) Zoologické dny 2014. *Zborník abstraktov z konferencie 6 – 7. únor 2014, Ostrava*.